

Evropa v krásnych časech, v bouři a za soumraku (1900 - 1939)

Konzultanti (ČR):

PhDr. Milan Bárta, Ph.D.

PhDr. Petr Blažek, Ph.D.

Mgr. Michal Macháček, Ph.D.

doc. PhDr. Pavel Mücke, Ph.D.

PhDr. Jiří Plachý, Ph.D.

PhDr. Daniel Povolný, Ph.D.

doc. JUDr. et PhDr. Jakub Rákosník, Ph.D.

prof. PhDr. Jan Rychlík, DrSc., dr. h. c.

doc. PhDr. Vít Smetana, Ph.D.

Konzultanti (SR):

prof. PhDr. Roman Holec, DrSc.

PhDr. Miroslav Londák, DrSc.

PhDr. Stanislav Sikora, CSc.

autor: Mgr. Miroslav Stulák

Zakroužkujte správnou odpověď.

1. otázka: V období prvej svetovej vojny zahynuli v priebehu necelých piatich rokov krutých bojov milióny vojakov. Ktorý z nasledujúcich druhov zbraní spôsobil najväčší počet obetí?

- a) pechotné pušky
- b) lietadlá
- c) delá
- d) bojové otravné plyny

2. otázka: V čase najťažších bojov pri Verdune v lete 1916 brániacim sa francúzskym jednotkám nepochybne prišlo/a vhod:

- a) Brusilovova ofenzíva
- b) vylodenie inváznych jednotiek USA v Normandii
- c) Kerenského ofenzíva
- d) ofenzíva talianskych jednotiek v oblasti rieky Piavy

3. otázka: Súčasne so vstupom Francúzska do vojny začiatkom augusta 1914 skončila v Paríži jedna významná športová akcia. Išlo o:

- a) majstrovstvá sveta vo futbale
- b) olympijské hry
- c) cyklistický závod Tour de France
- d) automobilový závod 24 hodín Le Mans

4. otázka: Základnou zbraňou pechoty bola ručnica (= puška). Nemecké jednotky boli obvyčajne vyzbrojené puškou značky:

- a) Mauser
- b) Fusil
- c) Steyer
- d) Walther P 38

5. otázka: Ktorý štát ako prvý rozsiahle využil ponorkové loďstvo?

- a) Rusko
- b) Francúzsko
- c) Nemecko
- d) Veľká Británia

6. otázka: Po nástupe nacistickej diktatúry v Nemecku v roku 1933 patril medzi prvé knihy, ktorých náklad bol demonštratívne verejne spálený, román:

- a) Ernst Hiemer: Jedovatý hríb
- b) Karl May: Winnetouov testament
- c) Erich Maria Remarque: Na západe nič nového
- d) Charles Darwin: O pôvode druhov

7. otázka: V závere prvej svetovej vojny ochoreli státisíce vojakov na západnom fronte na:

- a) syfilis
- b) gangrénu
- c) španielsku chrípku
- d) kiahne

8. otázka: Panovník Albert I. odmietol kapituláciu napriek výraznej presile protivníka a počas celej prvej svetovej vojny velil jednotkám svojej krajiny na časti územia, ktorú sa podarilo ubrániť pred agresorom. O ktorý štát išlo?

- a) Luxembursko
- b) Dánsko
- c) Portugalsko
- d) Belgicko

9. otázka: Vojské podmienky versailleskej zmluvy boli voči Nemecku veľmi tvrdé a zo strany jednej z veľmocí motivované nielen obavami z nasledujúceho vývoja, ale nepochybne tiež túžbou po odplate. O ktorú veľmoc išlo?

- a) Rusko
- b) Francúzsko
- c) Spojené štáty americké
- d) Taliansko

10. otázka: Čo medzi ustanovenia mierovej zmluvy s Nemeckom z konca júna 1919 nepatrilo?

- a) zrušenie brannej povinnosti
- b) obmedzenie počtu vojakov na 100 000 mužov
- c) zrušenie generálneho štábu
- d) úplný zákaz vojenského námorníctva

11. otázka: V priebehu 1. svetovej vojny zostali v Európe neutrálne napr. tieto štáty:

- a) Španielsko, Holandsko, Švajčiarsko a Turecko
- b) Španielsko, Lichtenštajnsko, Nórsko a Bulharsko
- c) Dánsko, Lichtenštajnsko, Nórsko a Švédsko
- d) Srbsko, Holandsko, Nórsko a Švédsko

- 12. otázka:** Používanie bojových otravných plynov Nemeckom a následne i dohodovými mocnosťami v období prvej svetovej vojny bolo porušením medzinárodných dohôd, ktoré boli podpísané na medzinárodných mierových konferenciách v:
- a) Haagu
 - b) Ženeve
 - c) Bruseli
 - d) Štrasburgu
- 13. otázka:** V ktorom štáte na začiatku prvej svetovej vojny nebola povinná branná povinnosť?
- a) Francúzsko
 - b) Veľká Británia
 - c) Nemecko
 - d) Rakúsko-Uhorsko
- 14. otázka:** Ktorá oblasť v Európe bola na začiatku 20. storočia najmenej stabilná a označovaná za „sud pušného prachu“?
- a) Južné Tirolsko
 - b) Pobaltie
 - c) Balkán
 - d) Východné Prusko
- 15. otázka:** Dňa 28. júla 1914 vyhlásilo Rakúsko-Uhorsko Srbsku vojnu a v nasledujúci deň jeho dunajské loďstvo začalo ostreľovanie:
- a) Dubrovnika
 - b) Splitu
 - c) Vukovaru
 - d) Belehradu
- 16. otázka:** Začiatkom augusta 1914 vstúpili do neutrálneho Belgicka nemecké vojská. Aká bola bezprostredná reakcia?
- a) Spojené štáty americké vyzvali Nemecko na zastavenie bojov
 - b) Veľká Británia vyhlásila Nemecku vojnu
 - c) Rusko vyhlásilo vojnu Nemecku
 - d) Luxembursko vyhlásilo mobilizáciu svojich branných síl
- 17. otázka:** V prvej polovici septembra 1914 sa podarilo francúzsko-britským silám zastaviť nemecký postup na Paríž a prinútiť nemecké jednotky na čiastočný ústup. Táto kľúčová bitka v začiatkovej fáze prvej svetovej vojny je označovaná ako:
- a) parížsky zázrak
 - b) zázrak pri Verdune
 - c) zázrak na Somme
 - d) zázrak na Marne

18. otázka: Ktorá udalosť sa nestala v roku 1934:

- a) vražda rakúskeho kancelára Engelberta Dollfussa
- b) úmrtie Paula von Hindenburga
- c) noc dlhých nožov
- d) začiatok občianskej vojny v Španielsku

19. otázka: Obetou atentátu v juhofrancúzskom meste Marseille v októbri 1934 sa popri francúzskom ministrovi zahraničia Louisovi Barthouovi stal kráľ Alexander I., vtedajší panovník:

- a) Albánska
- b) Juhoslávie
- c) Maďarska
- d) Portugalska

20. otázka: Na konferencii vo švajčiarskom Locarne koncom októbra 1925 prišla nemecká delegácia s návrhom Rýnskeho garančného paktu, ktorý sa priamo týkal:

- a) Francúzska, Luxemburska a Ruska
- b) Francúzska, Belgicka a Nemecka
- c) Francúzska, Veľkej Británie a Talianska
- d) Československa, Poľska a Nemecka

21. otázka: V květnu 1915 vstoupila Itálie do války proti Rakousku-Uhersku. Svého bývalého spojence napadla na základě Londýnské dohody se západními mocnostmi. Smlouva Italům slibovala po vítězné válce získání území:

- a) rakousko-uherských zámořských kolonií
- b) Benátska a Lombardie
- c) Bosny a Hercegoviny
- d) Jižního Tyrolska, Istrie a Dalmácie

22. otázka: Počátkem dubna 1917 se po letech strávených v exilu vrací do Petrohradu V. I. Uljanov, který si zvolil příjmení Lenin. Jeho návrat organizovala a financovala:

- a) německá vláda
- b) rakousko-uherská vláda
- c) švýcarská vláda
- d) francouzská vláda

23. otázka: Po skončení 1. světové války byla z iniciativy prezidenta USA Woodrowa Wilsona založena Společnost národů. Sídlem organizace se stalo město:

- a) Brusel
- b) Vídeň
- c) Haag
- d) Ženeva

24. otázka: Zakládajícími členy Společnosti národů byly vítězné státy z první světové války a jejich spojenci. Určete stát, kterému bylo umožněno vstoupit do řad Společnosti národů na základě výsledků konference v Locarnu v roce 1926:

- a) Itálie
- b) Sovětský svaz
- c) Maďarsko
- d) Německo

25. otázka: V období španělské občanské války se republikánským silám dostalo materiální pomoci zejména ze strany:

- a) Rakouska a Portugalska
- b) Německa a Itálie
- c) Sovětského svazu a Mexika
- d) USA a Velké Británie

26. otázka: Od roku 1901 je Nobelova cena, udělovaná švédskou Královskou akademií věd, předávána zpravidla:

- a) předsedou švédské akademie věd
- b) švédským panovníkem
- c) premiérem švédské vlády
- d) každoročně nově vybranou osobností Švédska

27. otázka: V roce 1929 byl zveřejněn Youngův plán, který:

- a) upravoval splácení válečných reparací Německem
- b) řešil územní problémy na francouzsko-německých hranicích
- c) navrhl zákaz použití chemických a bakteriologických zbraní ve válce
- d) potvrdil zákaz spojení Německa a Rakouska

28. otázka: Mezi hlavní úkoly vojensko-politického spojení Malá dohoda (Československo, Rumunsko a Jugoslávie) patřilo v případě nutnosti:

- a) podpořit Francii v případě agrese ze strany Itálie
- b) zabránit maďarským snahám o revizi trianonského míru
- c) vybudovat společné zbrojařské podniky a vojenské jednotky
- d) zabránit pronikání ruského vlivu do oblasti Severního moře

29. otázka: Růrská krize v roce 1923 byla způsobena poté, co:

- a) bylo odhaleno společné rusko-německé vojenské zařízení v Kazani
- b) Německo nebylo schopno v plné výši hradit reparace
- c) byl Adolf Hitler podmínečně propuštěn z mnichovského vězení
- d) německé jednotky obsadily Porúří

30. otázka: V květnu 1915 byl u britských břehů potopen německou ponorkou U 20 luxusní zaoceánský parník. Ve vodách Atlantického oceánu se tehdy utopilo téměř 1200 cestujících. Uveďte název parníku.

- a) Lusitania
- b) Bismarck
- c) Titanik
- d) Hood

31. otázka: Na sklonku února 1933 došlo v Berlíně k požáru Říšského sněmu. Z jeho založení byli po několika měsících obviněni Holanďan Marinus van der Lubbe, Němec Ernst Torgler a tři komunisté pocházející z:

- a) Bulharska
- b) Polska
- c) Jugoslávie
- d) Dánska

32. otázka: Který z následujících principů nepatří mezi hlavní rysy fašismu?

- a) víra v nadřazenost národa
- b) kolektivní vlastnictví výrobních prostředků
- c) odmítání liberalismu
- d) úloha vůdce

33. otázka: Mírová smlouva podepsaná na sklonku 1919 znamenala pro Německo značné územní ztráty. Mezi státy, které nezískaly z německého území žádnou jeho část, patřila/o:

- a) Polsko
- b) Belgie
- c) Francie
- d) Lucembursko

34. otázka: V červenci 1917 Rusko zahájilo Kerenského ofenzívu proti pozicím rakousko-uherské a německé armády v oblasti:

- a) Haliče
- b) východního Pruska
- c) Pobaltí
- d) Besarábie

35. otázka: Mustafa Kemal (od roku 1934 Atatürk), zakladatel a první prezident Turecké republiky, se v období 1. světové války vyznamenal jako velitel divize v bojích proti dohodovým jednotkám při obraně:

- a) přístavu Sinop na pobřeží Černého moře
- b) hlavního města Osmanské říše Cařihradu
- c) poloostrova Gallipoli
- d) Jeruzaléma

36. otázka: V období první světové války zahynuly miliony vojáků, zejména z řad proti sobě bojujících dohodových a ústředních mocností. Ve které zemi nepřesáhl počet mrtvých vojáků v letech 1914-1918 číslo 1 000 000?

- a) Francie
- b) Rusko
- c) Německo
- d) Velká Británie

37. otázka: Jedním z nejtalentovanějších sovětských vojenských velitelů byl maršál Michail Tučačevskij, který se po občanské válce v Rusku podílel na modernizaci Rudé armády. Byl velkým propagátorem masivního nasazení:

- a) tankových jednotek
- b) leteckých sil
- c) dalekonosného dělostřelectva
- d) bojových otravných plynů

38. otázka: V meziválečném období německá armáda podle mírové smlouvy z června 1919 nesměla disponovat letectvem. Přesto docházelo k utajovanému výcviku německých pilotů na území:

- a) Polska
- b) Švýcarska
- c) Sovětského svazu
- d) Švédska

39. otázka: Který britský politik nesl přímou zodpovědnost za neúspěch dohodových jednotek v bitvě o Gallipoli (únor 1915 - leden 1916)?

- a) David Lloyd George
- b) Douglas Haig
- c) Thomas Edward Lawrence
- d) Winston Churchill

40. otázka: Kdo vedl ruskou delegaci při vyjednávání s německou stranou v Brestu-Litevském v prvních měsících roku 1918?

- a) Lev Davidovič Trockij
- b) Vladimir Iljič Lenin
- c) Josif Vissarionovič Stalin
- d) Ivan Michajlovič Majskij

41. otázka: S jakou politikou, která je označována také jako appeasement, je spojována osobnost britského politika Neville Chamberlaina?

- a) politika agrese
- b) politika neústupnosti
- c) politika usmiřování
- d) politika proradnosti

42. otázka: Bezprostředně před vypuknutím první světové války měla/o v době míru v Evropě nejpočetnější armádu:

- a) Německo
- b) Rakousko-Uhersko
- c) Osmanská říše
- d) Rusko

43. otázka: Briand-Kellogův pakt byl dohodnut v létě 1928 v Paříži a postupně se k němu připojilo přes 60 států. Veřejností byl přijat s obrovským nadšením a nadějí, neboť signatáři se v něm zavazovali, že:

- a) nepoužijí v případném válečném konfliktu chemické zbraně
- b) do konce roku 1930 nebudou navyšovat výdaje na zbrojení
- c) v případném válečném konfliktu ušetří civilní obyvatelstvo
- d) vylučují válku jako prostředek k řešení mezinárodních sporů

44. otázka: V roce 1905 obdržel německý lékař a mikrobiolog Robert Koch Nobelovu cenu za objev původce:

- a) cholery
- b) záškrtu
- c) neštovic
- d) tuberkulózy

45. otázka: V námořní pevnosti nedaleko Petrohradu vypukla na sklonku února 1921 vzpoura námořníků proti bolševické diktatuře. Po několika týdnech byla potlačena Rudou armádou. Uveďte název pevnosti.

- a) Boka Kotorská
- b) Kiel
- c) Kronštadt
- d) Brest

46. otázka: V době světové hospodářské krize prosazovali ekonomové různé strategie pro její překonání. Britský ekonom John Maynard Keynes zastával přístup, který byl postaven na dvou základech:

- a) volný trh + neomezená konkurence
- b) stanovení maximální mzdy + odmítání zásahu státu do hospodářství
- c) posílení státních zásahů do hospodářství + cla na dovážené zboží
- d) posílení státní rezervy zlata + žádné monopoly

47. otázka: Po skončení 1. světové války, v situaci značných hospodářských problémů, vznikají v řadě evropských zemí komunistické strany, které postupně získaly významné místo ve stranických systémech. V jedné evropské zemi však nikdy větší vliv nezískala. Ve které?

- a) Německo
- b) Francie
- c) Velká Británie
- d) Bulharsko

48. otázka: Zmocňovací zákon z března 1933 Hitlerovi umožňoval:

- a) uvalovat ochrannou vazbu na občany Německa na libovolně dlouhou dobu
- b) stát v čele německé armády
- c) vedle pravidelné armády zřizovat stranické vojenské jednotky
- d) možnost vydávat výnosy a nařízení s platností zákona bez souhlasu parlamentu

49. otázka: V roce 1926 se v jednom evropském státu, dosud demokratickém, uskutečnil vojenský převrat. V zemi byl nastolen autoritativní režim, kterému se říkalo sanační. Přesto byla zachována ústava a částečná politická pluralita. Jednalo se o:

- a) Polsko
- b) Maďarsko
- c) Itálii
- d) Rumunsko

50. otázka: Na sklonku roku 1935 byla z iniciativy říšského vůdce SS Heinricha Himmlera zřízena organizace Lebensborn (= Pramen života). Co bylo jejím úkolem?

- a) příprava eutanazie mentálně postižených osob
- b) péče o děti židovského a romského původu
- c) plození dětí rasově vhodných žen s vybranými příslušníky jednotek SS
- d) péče o přestálé veterány z řad jednotek SS a SA

poznámka: správná odpověď = 1 bod (maximální počet bodů 1. kola = 50)

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI 1. kola

1. c delá
2. a Brusilovova ofenzíva
3. c cyklistický závod Tour de France
4. a Mauser
5. c Nemecko
6. c Erich Mária Remarque: Na západe nič nového
7. c španielsku chrípku
8. d Belgicko
9. b Francúzsko
10. d úplný zákaz vojenského námorníctva
11. c Dánsko, Lichtenštajnsko, Nórsko a Švédsko
12. a Haagu
13. b Veľká Británia
14. c Balkán
15. d Belehradu
16. b Veľká Británia vyhlásila Nemecku vojnu
17. d zázrak na Marne
18. d vypukla občianska vojna v Španielsku
19. b Juhoslávie
20. b Francúzska, Belgicka a Nemecka
21. d Jižního Tyrolska, Istrie a Dalmácie
22. a německá vláda
23. d Ženeva
24. d Německo
25. c Sovětského svazu a Mexika
26. b švédským panovníkem
27. a upravoval splácení válečných reparací Německem
28. b zabránit maďarským snahám o revizi trianonského míru
29. b Německo nebylo schopno v plné výši hradit reparace
30. a Lusitania
31. a Bulharska
32. b kolektivní vlastnictví výrobních prostředků
33. d Lucembursko
34. a Haliče
35. c poloostrova Gallipoli
36. d Velká Británie
37. a tankových jednotek
38. c Sovětského svazu
39. d Winston Churchill
40. a Lev Davidovič Trockij
41. c politika usmiřování
42. d Rusko
43. d vylučují válku jako prostředek k řešení mezinárodních sporů
44. d tuberkulózy
45. c Kronštadt
46. c posílení státních zásahů do hospodářství + cla na dovážené zboží
47. c Velká Británie
48. d možnost vydávat výnosy a nařízení s platností zákona bez souhlasu parlamentu
49. a Polsko
50. c plození dětí rasově vhodných žen s vybranými příslušníky jednotek SS

OTÁZKY 2. kola

Konzultanti (ČR):

PhDr. Milan Bárta, Ph.D.

PhDr. Petr Blažek, Ph.D.

Mgr. Michal Macháček, Ph.D.

doc. PhDr. Pavel Mücke, Ph.D.

PhDr. Jiří Plachý, Ph.D.

PhDr. Daniel Povolný, Ph.D.

doc. JUDr. et PhDr. Jakub Rákosník, Ph.D.

prof. PhDr. Jan Rychlík, DrSc., dr. h. c.

doc. PhDr. Vít Smetana, Ph.D.

Konzultanti (SR):

prof. PhDr. Roman Holec, DrSc.

PhDr. Miroslav Londák, DrSc.

PhDr. Stanislav Sikora, CSc.

autor: Mgr. Miroslav Stulák

Na vyznačené místo napište správnou odpověď.

1. otázka: Nobelova cena je ocenenie udeľované každý rok od roku 1901 za zásadný vedecký výskum či za prínos pre ľudskú spoločnosť. Najprv išlo o päť oblastí:

..... + + + +

2. otázka: V rokoch 1932 a 1933 zahynulo v dôsledku najväčšieho umelo vyvolaného hladomoru v doterajších dejinách ľudstva niekoľko miliónov obyvateľov Sovietskeho zväzu. Na území ktorého súčasného štátu prišlo k tejto tragickej udalosti?

.....

3. otázka: Necelé dva mesiace po vymenovaní Adolfa Hitlera za nemeckého kancelára prijal nový ríšsky snem zákon, ktorý Hitlerovi umožňoval vládnuť prostredníctvom dekrétov nevyžadujúcich súhlas zo strany prezidenta Hindenburga alebo parlamentu. Ako sa tento zákon nazýva?

.....

4. otázka: Na základe plebiscitu miestneho obyvateľstva z januára roku 1935 bolo pripojené k Nemecku územie:

.....

5. otázka: Hlavným cieľom britsko-francúzskeho vylodenia na polostrove Gallipoli v roku 1915 bolo (aj) ovládnutie strategicky nesmierne významného úzkeho pruhu mora spájajúceho Egejské a Marmarské more. Ako sa tento prieplav nazýva?

.....

6. otázka: Na konci roka 1936 bol v Berlíne podpísaný zástupcami Nemecka a Japonska pakt proti Kominterne. Na dobu piatich rokov sa obe krajiny zaviazali spoločne bojovať proti komunistickej propagande. Ktorý ďalší štát sa o rok neskôr pripojil k paktu namierenému proti Sovietskemu zväzu?

.....

7. otázka: Na jar 1939 Nemecko vystupňovalo nátlak voči Poľsku. Popri požiadavke na vytvorenie koridoru spájajúceho Nemecko s východným Pruskom Hitler požadoval, aby k Nemecku bolo pripojené slobodné mesto:

.....

8. otázka: V roku 1908 prišlo k ďalšiemu vyhroteniu situácie na Balkáne v súvislosti s rakúsko-uhorskou anexiou územia:

.....

9. otázka: V lete 1938 se z podnětu prezidenta USA Franklina Delano Roosevelta uskutečnila na břehu Ženevského jezera ve francouzském Évianu konference za účasti delegací z více než třiceti zemí světa. Jednalo se o budoucím přijímání statisíců uprchlíků, přičemž bylo patrné, že jednání se budou týkat především:

.....

10. otázka: Jen několik měsíců po svém nástupu na rakousko-uherský trůn se pragmatický císař Karel I. pokusil od jara 1917 prostřednictvím bratřů manželky Zity dojednat s dohodovými mocnostmi separátní mír. Iniciativa Karla I. však byla vyzrazena a následně císařské Německo donutilo rakousko-uherského spojence v pokračování ve válce. Neúspěšná tajná jednání vešla do dějin jako:

..... aféra (nápověda)

11. otázka: Z následujících pojmů určete, o kterou osobnost se jedná (nutno uvést jméno a příjmení): *Svatý Mořic - Lake Placid - Garmisch-Partenkirchen - 3x zlato - povinné cviky - Oslo - 10x mistryně světa*

.....

12. otázka: Z následujících pojmů určete, o kterou osobnost se jedná (nutno uvést jméno a příjmení): *demagog - ministr - antisemita - Lída Baarová - deformace nohy*

.....

13. otázka: V listopadu 1938 se v Německu odehrála křišťálová noc provázená ničením židovského majetku, brutálním napadáním a zabíjením Židů v ulicích německých měst. Po pogromu bylo několik desítek tisíc Židů odvečeno do tří největších koncentračních táborů, a to Sachsenhausenu, Buchenwaldu a:

.....

14. otázka: Hlavními námořními rivaly se od počátku 20. století staly dvě evropské velmoci:

..... X

15. otázka: Na pařížská jednání navázalo uzavření mírových smluv se zástupci centrálních mocností. Jako poslední podepsalo sèvreskou smlouvu v srpnu 1920 poražené:

.....

16. otázka: Od poloviny 30. let začíná Německo s budováním vojenského letectva. Kde poprvé si mohli piloti Luftwaffe vyzkoušet své schopnosti přímo v boji?

.....

17. otázka: Veřejné mínění se nedokázalo vyrovnat s válečným neúspěchem a obvinilo z něho vnitřní zrádce i zahraniční nepřátele. Za těchto podmínek byla republika pro velkou část společnosti odmítaným či přímo nenáviděným zřízením. Pro který poválečný stát jsou předchozí slova charakteristická?

.....

18. otázka: V květnu 1935 byla podepsána smlouva o vzájemné pomoci mezi dvěma evropskými velmocemi se značně rozdílnými politickými systémy. O které státy se jednalo?

..... +

19. otázka: V letech 1900 - 1939 byl královský trůn jedné z významných evropských zemí spojen pouze s osobou jednoho panovníka. O které království se jednalo?

.....

20. otázka: Versailleská mírová smlouva z roku 1919 jasně vymezila, jaké dělostřelecké zbraně mohou německé firmy dále vyrábět. Stanovená omezení vyřešil největší německý výrobce zbraní se sídlem v Essenu tím, že přemístil své konstrukční kanceláře do Švédska. Uveďte název firmy.

.....

21. otázka: Na sklonku roku 1925 byl v leningradském hotelu nalezen mrtev jeden z nejslavnějších ruských básníků, který vedle psaní milostných a lyrických básní miloval alkohol i ženy. Bylo mu pouhých 30 let. Motto: „Umřít, na tom není nic nové, ale ani žít není nic novější.“
Napište alespoň jeho příjmení.

.....

22. otázka: Po smrti V. I. Lenina v lednu 1924 bylo II. sjezdem sovětů SSSR rozhodnuto o vybudování velkolepého místa pro uložení ostatků vůdce bolševické revoluce, které bylo dostavěno v roce 1930. Uveďte jeho název a také název náměstí v centru Moskvy.

..... +

23. otázka: V době vyjednávání o britsko-německé námořní dohodě na jaře 1935 byl ministrem zahraničí nacistického Německa (jméno + příjmení):

.....

24. otázka: V polovině 20. let zavedla německá armáda elektrický kódovací přístroj, o kterém panovalo přesvědčení, že je nedobytný a umožní bezpečný přesun tajných informací. Uveďte jeho krycí název.

.....

25. otázka: Který stát získal území od obou válčících stran 1. světové války - Besarábii od Ruska, jižní Dobrudžu od Bulharska, Bukovinu a Sedmihradsko od Rakouska-Uherska.

.....

pozn.: správná odpověď = 2 body (max. počet bodů 2. kola = 50)

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI 2. kola

1. otázka: **fyzika + chémie + medicína + literatúra + mier** 0 - 2 body
2. otázka: **na Ukrajine** 0 - 2 body
3. otázka: **zmocňovací zákon** 0 - 2 body
4. otázka: **Sárska** 0 - 2 body
5. otázka: **úžina Dardanely** 0 - 2 body
6. otázka: **Taliansko** 0 - 2 body
7. otázka: **Gdaňsk** 0 - 2 body
8. otázka: **Bosny a Hercegoviny** 0 - 2 body
9. otázka: **Židů** (= Německa) 0 - 2 body
10. otázka: **Sixtova** (= Czerninova) **aféra** 0 - 2 body
11. otázka: **Sonja Henie** 0 - 2 body
12. otázka: **Joseph Goebbels** 0 - 2 body
13. otázka: **Dachau** 0 - 2 body
14. otázka: **Velká Británie x Německé císařství** (= Německo) 0 - 2 body
15. otázka: **Turecko** (= Osmanská říše) 0 - 2 body
16. otázka: **ve Španělsku** během občanské války 0 - 2 body
17. otázka: **Německo** (= Výmarská republika) 0 - 2 body
18. otázka: **Francie + Sovětský svaz** 0 - 2 body
19. otázka: **italské** (= Viktor Emanuel III.) 0 - 2 body
20. otázka: **Krupp** 0 - 2 body
21. otázka: Sergej **Jesenin** 0 - 2 body
22. otázka: **Leninovo mauzoleum + Rudé náměstí** 0 - 2 body
23. otázka: **Konstantin von Neurath** 0 - 2 body
24. otázka: **Enigma** 0 - 2 body
25. otázka: **Rumunsko** 0 - 2 body

OTÁZKY 3. kola část A

autor: Mgr. Miroslav Stulák

1) Z textu určte názov verejného slávnostného prehlásenia (manifestu), ďalej meno osoby, ktorá je pod ním podpísaná, a na záver, čo vo svojom dôsledku prehlásenie znamenalo:

Keď som po troch desaťročiach požehnanej práce mieru v Bosne a Hercegovine rozšíril Svoje vladárske práva na tieto krajiny, vyvolalo toto Moje opatrenie v kráľovstve Srbskom, ktorého práva žiadnym spôsobom neboli narušené, výbuchy nespútanej náruživosti a najrozhorčenejšej nenávisť. Moja vláda uplatnila vtedy krásne právo strany silnejšej a žiadala v najkrajnejšej zhovievavosti a добрote na Srbsku len to, aby znížilo počet svojho vojska na mierový stav a sľúbilo, že v budúcnosti zotrvá na dráhe mieru a priateľstva. Tým istým duchom umiernenosti vedená obmedzila sa Moja vláda, keď Srbsko pred dvoma rokmi nachádzalo sa v boji s Tureckou ríšou, na obranu najdôležitejších životných podmienok mocnárstva. Tomuto postoju ďakovalo Srbsko v prvom rade, že dosiahlo svoje vojnové zámery. Nádej, že Srbské kráľovstvo ocení zhovievavosť a mierumilovnosť Mojej vlády a že dodržia svoje slová, sa nesplnila.

..... +

2) Z textu určte meno a priezvisko autora, ďalej názov diela.

Náš vojenský výcvik trval desať týždňov a ovplyvnil nás prenikavejšie než desať rokov školskej dochádzky. Naučili sme sa, že vyleštený gombík je dôležitejší než štyri zväzky Schopenhauera. Poznali sme, najprv s údivom, potom rozhorčene a nakoniec ľahostajne, že na vojne zrejme nerozhoduje duch, ale kefa na topánky, nie myšlienka, ale systém, nie sloboda, ale dril. Išli sme na vojnu s nadšením a s dobrou vôľou; ale urobili všetko, aby to z nás vytĺkli. Stali sa z nás ľudia tvrdí, nedôverčiví, podozrievaví, neľútostní, pomstychtiví, suroví – a to bolo dobré; lebo práve tieto vlastnosti nám chýbali. Keby nás boli poslali do zákopov bez takéhoto výcviku, bez tejto prípravy, väčšina z nás by sa asi bola zbláznila. Ale takto sme boli pripravení na to, čo nás čakalo. Nezrútili sme sa, prispôbilibi sme sa; našich dvadsať rokov, naša mladosť, ktoré nám mnohé iné zaťažovalo, nám pri tom pomohlo. Najdôležitejšie však bolo, že sa v nás prebudil pocit spolupatričnosti, súdržnosti, ktoré sa potom na fronte vystupňovali v to najlepšie, čo vojna priniesla: v kamarátstvo!

..... +

3) Z obrázku určte priezvisko autora, ďalej uvedte názov diela, jehož je tato báseň súčasťou.

..... +

4) Z textu určete příjmení autora, dále název díla:

MUŽ se zápisníkem (vystoupí do popředí, je po její pravici, ostatní se tlačí za ním): Ale, ale, ale! Kdo vám ubližuje, káčo jedna hloupá? Za koho mě máte?

ČUMIL: Nic se neděje, je to nákej lepší pán, mrkněte mu na perka. (vysvětluje muži se zápisníkem). Víte, vona vás měla za frňouse.

MUŽ se zápisníkem (s náhlým zájmem): Co je to frňous?

ČUMIL (neschopen definice): Jak bych Vám to řek - zkrátka, takovej frňous, dalo by se říct. Jak by se to jinak řeklo. Takovej fízl, no.

KVĚTINÁŘKA (stále hysterická): Při všeckom, co je mi svatý, ani slovíčkem sem -

MUŽ se zápisníkem (pánovitě, ale v dobrém): Budte už zticha! Vypadám snad na policajta?

KVĚTINÁŘKA (zdaleka si není jistá): Proč ste si teda psal, co sem řekla? Můžu já vědět, že ste si mě psal správně? Koukejte mi vokázat, co ste si vo mně napsal! (Muž otevře svůj zápisník a drží jí ho rovnou před nosem, ačkoliv dav, který se mu tlačí na záda a snaží se mu číst přes ramena, by slabším jedincem otrásl). Co je to? Todle není pořádný písmo. Todle já nepřečtu.

MUŽ se zápisníkem: Ale já ano (čte a přesně reprodukuje její výslovnost) „Nemrčte se pan řiditel a kupte si vod ch´dý holky kytku.“

KVĚTINÁŘKA (hrozně nešťastná): Všecko jen kvůli tomu, že sem mu řekla pane řiditel. Dyt' já to nemyslela ve zlým. (Pánovi) Pane, pane, ať von mě neudá pro jedno pitomý slovíčko.

..... +

5) Z textu určete jméno a příjmení autora, dále název díla:

„Německé Rakousko se musí vrátit do velké německé mateřské země, a to ne kvůli jakýmkoliv ekonomickým důvodům. Ne a ještě jednou ne. Dokonce i kdyby takové spojení bylo z ekonomického pohledu nedůležité, ano, i kdyby to bylo škodlivé, tak přesto k tomu musí dojít. Jedna krev si žádá jednu říši. Německý národ nebude mít nikdy morální právo zapojit se do koloniální politiky, dokud přinejmenším nebudou všichni jeho synové součástí jediného státu.“

..... +

Vyhledejte v textu faktické chyby, napište je a opravte na správný údaj.

text č. 1 (2 faktické chyby):

Dne 2. prosince 1914 vyhlásila Francie Severní moře za válečnou oblast. Zahájila tím námořní blokádu, která působila Rakousku-Uhersku značné hospodářské problémy, ale také obtíže se zásobováním obyvatelstva potravinami.

..... = // =

text č. 2 (2 faktické chyby):

V lete 1934 prišlo v Rakúsku k pokusu o bolševický prevrat, v priebehu ktorého zabili predsedu vlády Engelberta Kreiskeho. Novým spolkovým kancelárom sa stal Kurt Schuschnigg.

..... = // =

text č. 3 (2 faktické chyby):

Na olympijské půdě se oheň poprvé objevil na IX. letní olympiádě v Amsterdamu roku 1928. Od her XI. olympiády v Berlíně 1936 tvoří zapalování táborevého ohně, který pochází přímo z řecké Sparty, pevnou součást zahajovacího ceremoniálu každých olympijských her.

..... = // =

OTÁZKY 3. kola část B

1) Spojte jednotlivé pojmy tak, aby spolu jednoznačně logicky souvisely. Přiřazené pojmy lze použít jen jednou.

1) Georgi Dimitrov	1 +	A) Zita Bourbonsko-Parmská
2) Mikuláš II.	2 +	B) Józef Piłsudski
3) Trianon	3 +	C) Walther Rathenau
4) Karel I.	4 +	D) Raymond Poincaré
5) „No pasarán“	5 +	E) občanská válka ve Španělsku
6) Varšava	6 +	F) Marseille r. 1934
7) Richard Strauss	7 +	G) štěpení atomu
8) Otto Hahn	8 +	H) architekt
9) Giuseppe Meazza	9 +	CH) Francesco Franco
10) Louis Barthou	10 +	I) Inter Milán
11) G. V. Čičerin	11 +	J) Maďarsko
12) Miklós Horthy	12 +	K) Růžový kavalír
13) Falanga	13 +	L) říšský sněm v Berlíně
14) Le Corbusier	14 +	M) Zimní palác
15) Elysejský palác	15 +	N) regent

2) Vysvětlete pojmy.

bajonet	:
kaprál	:
státní дума	:
Zeppelin	:
Duce	:
dvojitý salchow	:
surrealismus	:
Bugatti	:
Ocelový pakt	:
Rudý baron	:

OTÁZKY 3. kola část C

1) Napište alespoň příjmení osobnosti na fotografii.

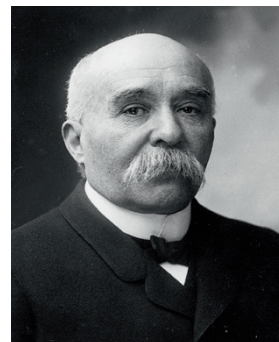
1)

2)

3)

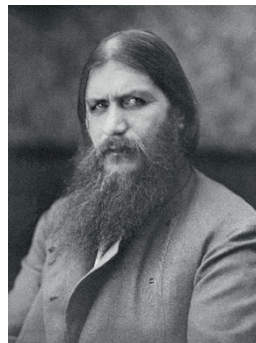
4)

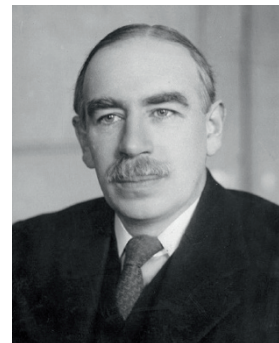
5)

6)

7)

8)

9)

10)

11)

12)

13)

14)

15)

16)

2) Pod fotografií zachycující historickou událost dopište rok, kdy byla pořízena.

1)

2)

3)

4)

5)

6)

3) Z ktorých európskych štátov pochádzali vojaci zachytení na fotografiách?

1)

2)

3)

OTÁZKY 3. kola část D

1) K obrazům A + B dopište jméno a příjmení tvůrce, u plakátu uveďte, co bylo jeho cílem.

A)

B)

C)

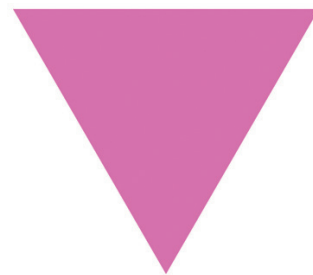
2) Určete, kterou instituci, stát či symbol obrázky prezentují (zkratka nestačí!!!).

A)

B)

C)

D)

E)

F)

3) K číslům 1 - 4 na slepé mapě „Evropa před 1. světovou válkou“ napište, o území kterého státu se jedná, a k číslu 5 název mořského průlivu:

č. 1:

.....

č. 2:

.....

č. 3:

.....

č. 4:

.....

č. 5:

.....

1. DOKUMENTY

Ukázka č. 1: Uved'te rok a osobu, jejíž pohřeb byl vidět v ukázce.

..... +

Ukázka č. 2: Určete z ukázky příjmení osobnosti, která byla davem na letišti vítána a z kterého politického jednání se na podzim 1938 vracela.

..... +

Ukázka č. 3: Z ukázky určete, o kterou sportovní událost se jednalo, a napište jméno a příjmení sportovce, který byl hlavní hvězdou tohoto sportovního svátku.

..... +

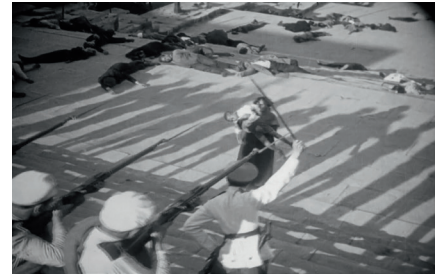
Ukázka č. 4: Z ukázky určete, o kterou událost na západní frontě se jednalo a v jakém roce k ní došlo.

..... +

2. FILMY

Ukázka č. 1: Uved'te název filmu z r. 1925 a alespoň příjmení režiséra.

..... +

Ukázka č. 2: Uved'te název filmu z r. 1926 a napište, ve které zemi byl film natočen.

..... +

Ukázka č. 3: Uved'te název filmu a jméno a příjmení herečky, která ztvárnila hlavní roli.

..... +

3. PÍSNĚ

Ukázka č. 1: Uveďte název písně.

Už se ztrácí Londýn v mlze, volám na pozdrav
dneska žiju, zítra kdo ví, snad zůstanu zdráv
sbohem, Winstone, sbohem, krásky
- čeká kamion
nasazují khaki baret - sbohem, Albion.

.....

Ukázka č. 2: Uveďte název písně.

Přišla, zazpívala píseň
pro modrého stepního orla,
pro toho, kterého milovala
pro toho, jehož psaní střežila.
Pro toho, kterého milovala,
pro toho, jehož psaní střežila.

.....

Ukázka č. 3: Uveďte název písně a napište, kterou politickou stranou byla zneužita.

Bude se naposledy
troubit do útoku (k nástupu).
Všichni již stojíme
připraveni k boji.
Hitlerovské vlajky již vlají nad každou ulicí (již brzy zavlaží nad barikádami).
Poroba potrvá už jen krátký čas.

.....

+

.....

4. HYMNY

Ukázka č. 1: Z melodie určete, který stát užíval tuto hymnu do roku 1918.

Sláva Ti, Vítězný,
vládce přelíbezný,
sláva Ti buď!
Cit', králi, docela,
jaká to slast skvělá,
lidu miláčkem být.
Sláva Ti buď.

.....

Ukázka č. 2: Z melodie určete, kterého státu je tato hymna.

Povstaňte, děti vlasti,
den slávy nadešel!
Proti nám z tyranie
zvedají svou krvavou vlajku,
zvedají svou krvavou vlajku.
Slyšíte v našem kraji...

.....

Ukázka č. 3: Z melodie určete, ke které události se vztahuje tato hymna.

Ó starověký nesmrtelný duchu,
čistý otče krásy, velikosti a pravdy,
sestup, odhal se a zableskni se zde jako
blesk...

.....

Ukázka č. 4: Z melodie určete, kterého státu je tato hymna.

Od minulosti spějme zpátky,
otroci, vzhůru k cílům svým!
Již chví se světa základ vratký,
my ničím nejsme, buďme vším!

.....

Ukázka č. 5: Z melodie určete, kterého státu je tato hymna užívaná do roku 1918.

Jmění, krev i život dejme
Za Císaře, za vlast svou!

.....

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI 3. kola

část A

Z následujících ukázek určete, o který dokument, autora či dílo se jedná:

- 1) **Mojim národom + František Josef I. + vyhlásenie vojny**
- 2) **Erich Maria Remarque + Na západe nič nové (nového)**
- 3) **Apollinaire + Kaligramy**
- 4) **Shaw + Pygmalion**
- 5) **Adolf Hitler + Mein Kampf**

Vyhledejte v textu faktické chyby, napište je a opravte na správný údaj:

text č. 1: **Francie = Velká Británie // Rakousku-Uhersku = Německu**

text č. 2: **bolševický = fašistický (nacistický) // Kreiskeho = Dollfusse**

text č. 3: **táborového = olympijského // Sparty = Olympie**

část B

1) Spojte jednotlivé pojmy tak, aby spolu jednoznačně logicky souvisely.

1 + L, 2 + M, 3 + J, 4 + A, 5 + E, 6 + B, 7 + K, 8 + G, 9 + I, 10 + F, 11 + C, 12 + N,
13 + CH, 14 + H, 15 + D

2) Vysvětlete pojmy:

bajonet:	zbraň (= útočný nůž), doplněk k ruční zbraní
kaprál:	vojenská hodnost (= desátník, desiatnik)
státní дума:	parlament v carském Rusku
Zeppelin:	vzducholod'
Duce:	titul Benita Mussoliniho
dvojitý salchow:	základní krasobruslařský skok
surrealismus:	umělecký směr
Bugatti:	zn. automobilu (= výrobce automobilů)
Ocelový pakt:	smlouva mezi Německem a Itálií o vzájemné pomoci ve válce
Rudý baron:	německý letec (von Richthofen), nejúspěšnější stíhač 1. sv. války

část C

1) Napište alespoň příjmení osobnosti na fotografii:

1) Tuchačevskij	2) Kemal (Atatürk)	3) Canaris	4) Clemenceau
5) Christie	6) Gabin	7) Rasputin	8) Keynes
9) Jesenin	10) Prokofjev	11) Picasso	12) Remarque
13) Orlando	14) Foch	15) Strauss	16) Caruso

2) Pod fotografií zachycující historickou událost dopište rok, kdy byla pořízena:

- 1) **1938** 2) **1936** 3) **1922** 4) **1919** 5) **1914** 6) **1933**

3) Z ktorých európskych štátov pochádzali vojaci zachytení na fotografiách?

1) **Veľká Británia** + 2) **Nemecko** + 3) **Rusko**

časť D

1) K obrazům A + B dopište jméno a příjmení tvůrce, u plakátu uveďte, co bylo jeho cílem.

A) **Pablo Picasso** B) **Salvador Dalí** C) **nábor do armády**

2) Určete, kterou instituci, stát či symbol obrázky prezentují (zkratka nestačí!!!).

A) **Společnosti národů** B) **sovětská tajná policie** C) **homosexuálové**

D) **Nobelova cena** E) **britské královské letectvo** F) **Německá říše**

3) k číslům 1 - 4 na slepé mapě „Evropa před 1. světovou válkou“ napište, o území kterého státu se jedná, a k číslu 5 název mořského průlivu.

č. 1: **Belgie** č. 2: **Švýcarsko** č. 3: **Bulharsko** č. 4: **Srbsko** č. 5: **Bospor**

1. DOKUMENTY

ukázka č. 1: **1924 + Vladimir I. Lenin**

ukázka č. 2: **Daladier + mnichovská konference** (= jednání)

ukázka č. 3: **olympijské hry + Jesse Owens**

ukázka č. 4: **vánoční příměří + 1914**

2. FILMY

ukázka č. 1: **Křižník Potěmkin + Ejzenštejn**

ukázka č. 2: **Metropolis + Německo**

ukázka č. 3: **Modrý anděl + Marlene Dietrich**

3. PÍSNĚ

ukázka č. 1: **Dlouhá cesta do Tipperary** (Dlouhá je cesta do Tipperary apod.)

ukázka č. 2: **Kat'uška**

ukázka č. 3: **Vlajku vzhůru** (Die Fahne hoch) nebo **píseň Horsta Wessela** (Horst-Wessel-Lied)
+ NSDAP

4. HYMNY

ukázka č. 1: **Německá říše** (Německé císařství, Německo)

ukázka č. 2: **Francie**

ukázka č. 3: **Olympijské hry**

ukázka č. 4: **Svaz sovětských socialistických republik** (SSSR, Sovětský svaz)

ukázka č. 5: **Rakousko-Uhersko** (rakouská)

OTÁZKY 4. kola

autor: Mgr. Miroslav Stulák

OSOBNOST č. 1: prof. RNDr. Ladislav Dušek, Ph.D.

Vážení studenti,

v průběhu versailleské mírové konference jednaly delegace z několika desítek pozvaných zemí, které byly rozděleny do tří skupin. Uveďte během následujících 30 vteřin názvy pěti zemí, které patřily do, tzv. skupiny se všeobecnými zájmy. Tyto státy sehrály v průběhu konference rozhodující roli.

OSOBNOST č. 2: JUDr. PhDr. MUDr. Ján Mikas, PhD.

Milí studenti,

v priebehu roka 1916 sa na rozhodujúcom západnom fronte 1. svetovej vojny odohrali dve najkrvavejšie bitky. Uveďte v priebehu nasledujúcich 30 sekúnd, o ktoré bitky išlo a armády ktorých krajín zohrali v týchto mimoriadne krvavých bojoch rozhodujúcu úlohu. Želám Vám veľa úspechov!

OSOBNOST č. 3: prof. MUDr. Roman Prymula, CSc.

Vážení studenti,

v roce 1927 zformuloval významný švýcarský architekt pět prvků moderní architektury: domy na sloupech, střešní zahrady, volný půdorys, dlouhá horizontální okna a volné průčelí. Uveďte během následujících 30 vteřin jméno, pod kterým pracoval, a styl, který prosazoval. Hodně úspěchů.

OSOBNOST č. 4: prof. MUDr. Vladimír Krčméry, DrSc., dr. h. c.

Vážení studenti,

v druhej polovici 30. rokov sa v Európe odohral vojnový konflikt, do ktorého sa s rozdielnymi cieľmi aktívne zapojili Nemecko, Taliansko i Sovietsky zväz. V priebehu nasledujúcich 30 sekúnd uveďte, v ktorej krajine sa boje odohrávali a ktoré strany viedli proti sebe nezmieriteľné boje, ukončené až začiatkom jari v roku 1939. Želám Vám veľa úspechov!

OSOBNOST č. 5: Mgr. et Mgr. Vojtěch Adam, MBA

Vážení studenti,

v průběhu 1. světové války, na sklonku roku 1916, zemřel po 68letém vládnutí významný evropský panovník. Vaším úkolem bude během následujících 30 vteřin napsat jeho jméno, dále uvést jméno nástupce a příbuzenský vztah nového panovníka k předchůdci. Na závěr pak, ze které dynastie oba pocházeli. Přeji vám úspěch.

OSOBNOST č. 6: Ing. Eduard Heger

Milé studentky, milí studenti,

v priebehu versailleskej mierovej konferencie boli v roku 1919 podpísané mierové zmluvy najprv s Nemeckom a Rakúskom, v ďalších mesiacoch potom s ďalšími porazenými štátmi. Vašou úlohou bude v priebehu nasledujúcich 30 sekúnd napísať, o ktoré štáty išlo. Želám Vám veľa úspechov!

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI 4. kola

OSOBNOST č. 1

Francie + Velká Británie + Spojené státy americké + Itálie + Japonsko

.....

OSOBNOST č. 2

bitka pri Verdune + bitka na Somme + Francúzsko, Veľká Británia a Nemecká ríša

.....

OSOBNOST č. 3

Le Corbusier + funkcionalismus

.....

OSOBNOST č. 4

Španielsko + republikáni x nacionalisti (frankisti, fašisti, falangisti)

.....

OSOBNOST č. 5

František Josef I. + Karel I. (Karel IV.) + prasnovec + Habsburkové
(habsbursko-lotrinská)

.....

OSOBNOST č. 6

Bulharsko + Maďarsko + Turecko (Osmanská ríša)

.....